

უცხო ქვეყნები

მსანია

აშენებულა ჩენი ძველი სამრევლო ეკლესია. ამ დღესასწაულობაზედ მოდიან ჩენთან მოწვეულნი და უფრო მოუწვეველნი სტუმარნი, ღვინობენ და შექცევან სამის დღის განმავლობაში. მასინდობაზე მოგედის ხარჯი, ვართ სტუმართ-მოყვარენი და ვმეცადინებთ ერთი მეორის გადაჭარბებასა მასინდობის უხეობით. მართალია, რომ ზოგნი ჩენგანნი შეძლებულნი არიან, მაგრამ უმრავლესობა ღარიბია. ისინი პატივის-მოყვარებისა გამო სწევნ ხარჯს შეძლებულთ თანასწორად, ვარდებიან ამის გამო ელში და წლითა წლად თან და თან ღარიბდებიან, ეს დღესასწაულობის დღეები ყოველთვის აპრილის თვეში შეხედებიან, როცა გაცხარებული მუშაობა არის; ამ დროს ეკარგავთ დაუბრუნებელად; გარდა ამისა სტუმართ მასინდობაზე თითოეულს ჩენგანსა გვეხარჯვის, თუ არ მეტი, თითო თუმანი მაინცა ნაღდი ფული მოუცილებელად საჭირო ხორაგისა და მეტადრე ღვინის საყიდლად, რომლის მოსაგალი მოისპო ჩენში აგეროცი წელიწადი განდგება და ურომლისოთ ჩენში მასინდობა მასინდობათ არ შეიარაცება. მოდით ავიღოთ ხელი ამ დღესასწაულობაზე, დაგვჩვენა წელიწადში სამას ოცი თუმანი; ფულების შეკრებისათვის გამოვიჩიოთ რაოდენიმე კაცი, რომელთაც ვიცნობდეთ კეთილ-სინდისიანთ, პირუთნოთ, უნაგროთ და საიმედოთ, მივანდოთ მათ შედგენა გავწრილობისა, რომელმა კომლმა თუ რამოტელი, შეძლებისამებრ, უნდა შემოიტანოს ფული. იმედი არის, რომ ამ სამას ოც თუმანს ორი წლის განმავლობაში ადვილად შეეკრებთ შრომით და ამ ფულებით აღავშენოთ ეკლესია. თუ ეს არ გვეყოფა მესამე წელსაც შევაგროვოთ ხუთ-ხუთი მანეთი კომლზე და მაშინ, უეჭველია, ეკლესია გათავდება. ახალი ეკლესია ვაკურთხებინოთ სახელსა ზედა წმიდა ნინა ქართველთ-განმანათლებელისა და მოციქულთა თანასწორისა და პატივის ცემისათვის მისისა დაესდეთ დღესასწაულობისათვის ერთი დღე, სახელდობ 14 იანვარი, რადგან ამ დღეს მოიხსენებს მთელი საქართველოს ეკლესია ღვაწლსა და მიცვალებასა მისსა. ნინას სახელსა ზედა სამრევლო ეკლესია მთელს იმერეთში, ბურიაში და სამეგრელოში არ არის და იშვიათად იპოვება იმისთანა პირი, სასულიერო პირებს გარდა, მეტადრე მდაბალს ხალხში, რომელმაც იცოდეს ღვაწლი წმიდისა ნინასი. ამას გარდა ამ დროს ჩენ ყველანი მოკლილი ვიქნებით შინაურის მუშაობისაგან და დღესასწაულებსაც სამის დღის ნაცვლად ერთ დღეს გავთავებთ.

მს წინადადება მიიღო მრევლმა პატივის-ღებაში და ისურვა მოსპობა საზრახისი სახელის მქონებელის დღესასწაულობისა და დაწესება ფულის შეგროვებისა ამავე ჩუგის წელში. შეადგინეს ორი ქალაქი, მათგანი ერთი წარუდგინეს მწყემსთ-მთავარსა და მეორე მისცეს ადგილობრივს მამასახლისს. პირველმა სოფლის თხოვნისამებრ მოახდინა განკარგულება გამოცხადებისათვის ეკლესიათა შინა ქალაქისა და სოფლებთა და უკანასკნელმა მისწერა სხვა სოფლების მამასახლისებს, რომ სოფელს ზეგუთს მოვსპეტ ძველი დღესასწაულობა და ნაცვლად ესა და ეს დღე დაენიშნეთო.

მეგუთელი მოქაშვილი.

— სერბანოს მიუყვია ხელი კიდევაც სამოქალაქო უფლებების მოსახზობად. პირველად იმას აღუქრძალავს საზოგადო კრებები, მმართველობის წინააღმდეგი გავითი და ქურბანები, დაუდგენია მადრიდში სამხედრო მდგომარეობა და სხე.

ქასტელარის პარტია ყველა ამ ამბებს გარდაუუყურებს თურმე და ამბობს, ჩენ არ გვესურს წინააღმდეგეთ მმართველობას, რომ ამით იმას არ ვათქვევინათ, რესპუბლიკელი პარტიის ბრალია, თორემ წესიერებას დაემყარებდითო.

ისეთი ძველი ინტრიგანი, როგორც სერბანო, აბა რა თავისუფლების დამცველი კაცია, რომ იმან ბედნიერება და სიკაცხლე მოჰფინოს მსანის ხალხს?

— ის ღენერალი პავია, რომელმაც ხალხის წარმომადგენელი დეპუტატები დააბნია თავის სალდათების მუხებშითა, დღეს პატივსაცემელად და თავმომწონეთ დასაიწრობს მადრიდის ქუჩებში! მსეც ახალი განდიდება ძალისა და თეთ-მნებელობისა!

იტალია

— იტალიელი გავითები ძალიან მუქარას უტყობდებნ საფრანგეთის მმართველობას, თუ კი ის რომის პაპის უფლებების აღდგენას დააპირებს. საზოგადოთ ამ ბოლოს დროს იტალია მერმანის უახლოვდება და ამით რამდენიც არ იყოს აჩერებს ლეგიტიმისტების მოუთმენელობას პაპის წყვეტაზედ.

— მარბაღლის უხალხუბობა ერთი საზოგადოების ადრესზე: „მომწყინდა მეც ამდენი ლაპარაკი“. ალბათ „იტალიელი პატრიოტი“ საქმეს მოვლის მალე!

საზრახებითი

— მაკ-მაჰონის მმართველობა სულ უფრო მეტს და მეტს ნაბიჯებს აღდგამს მონარხიული წესისაკენ. მაგალითად, ეხლა მთელ საფრანგეთში აღმორჩევა ქალაქის და სოფლის თავებისა მოუსპიათ და მართველობა თითონ დანიშნავს იმათ.

რასაკვირველია, ეს ღრობითი რეაქცია, და ყველა ამ გადაწყვეტილებებს ექნება ძალია მხოლოდ ახალი ნაციონალური კრების შეყრამდი. მაგრამ მანემდი რათ იტყვენ სამუდამოთ თავის სახელს და აძულებენ ხალხს თავს მონარხიულები, გაუგებარია? პაი ხუმრობაა, თუ მმართველობა ათიოდე სასტიკი კანონით ჰვიქრობს, ძლიერი ხალხის წინ მსვლელობა შეაჩეროს.

პარიზი, 15 იანვარს 1874 წ.

დღესასწაულები გათავდა. აღარც ბულვარებზე და ქუჩებში, აღარც კაფეებში და თეატრებში ისეთი მოძრაობა და ხალხის გვერდების მტვრევა აღარ არის, როგორც ამ ორი წასული კვირის განმავლობაში იყო.

ბალ-მასკების, თეატრებისა და სხვა ამგვარი საგნების ნაცვლად, ხალხს სხვა რამე შეექნა სალაპარაკოდ:

წასულ ხუთშაბათს ნაციონალური კრება გაიხსნა. პირველი საგანი, რომელზედაც კრებას უნდა მოელაპარაკნა, იყო მმართველობისაგან წარდგენილი ახალი კანონი მერების თაობაზე და ეხლა ყველანი ამაზედ ლაპარაკობენ და გაცხარებით სჯიან.

და მართლაც, ეს ისეთი საგანია, რომელზედაც ცხარე ლაპარაკი და ბანას ღირს, საქმე აი რაში მდგომარეობს:

მთელი საფრანგეთი, დიდი რევოლიუციის შემდეგ, 85 თუ 86 დეპარტამენტად არის გაყოფილი, როგორც, ეს თქვათ, რუსეთი გუბერნიებად და თითოეულ დეპარტამენტს თავის პრეფექტი (გუბერნატორი) ჰყავს. ამას

გარდა ყოველი დეპარტამენტი 400—500 კომმუნად ანუ საზოგადოებად არის დაყოფილი. ამ კომმუნების შინაგან საოჯახო საქმეებს (მაგ. შკოლებს, გზებს, ხიდებს და სხ.) განაგებს მუნიციპალური რჩევა, რომელიც ხალხისაგან არის ამორჩეული და იმის თავსმჯდომარე ანუ მერი, რომელსაც თვითონ ეს რჩევა არჩევს თავის წევრებში. მერს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, არა თუ მართო თავის საზოგადოების შინაგან საქმეებში, არამედ საფრანგეთის პოლიტიკურ საქმეებშიაც, ამიტომ რომ ნაციონალური კრების დეპუტატების ამორჩევის დროს, ის ამომრჩეველი კომისიის თავსმჯდომარეა და დიდი გავლენა აქვს ხალხზე.

როგორც ზევით ვთქვი, დღემდე მერს თვითონ ხალხისაგან ამორჩეული მუნიციპალის რჩევა ნიშნავდა და ნიშნავს კიდევ. მთავრობას უფლება აქვს გარდაყენოს რომელიმე მერი, მაგრამ იმის შემკედრე მეორე მერი კი იქვე ამ რჩევამ უნდა დანიშნოს, უთუოთ თავის წევრებისაგან. ამ ნაირად თავის შინაგანი საქმეების გამგებლად ხალხი თვითონვე ირჩევს ისეთ პატივცემულ პირებს, რომლებიც პატიოსნების, სამართლიანობის, კეთილ-გონიერებისა და თავის ინტერესების დაცვის იმედი და ნდობა აქვს.

ახალი კანონის პროექტის ძალით, რომელზედაც ეხლა მოლაპარაკება ნაციონალურ კრებაში, ბოჰლის მმართველობას ჰსურს ამგვარი წყობილობა წაშლას; ის კარგათ გრძნობს, რომ ხალხისაგან ამორჩეული მერები არც დეპუტატებს ამორჩევის დროს და არც ერთს სხვა შემთხვევაში თავის გავლენას და ზნეობით ძალას სრულებით ეხლანდელი მმართველობის სასარგებლოდ არ მოიხმარებენ.

ამიტომაც იმან შემოიტანა კრებაში ახალი კანონი, რომლის ძლითაც ჰსურს, რომ მერები (პატარა ქალაქებში და სოფლებში) პრეფექტისაგან უნდა იქნენ დანიშნულნი და ან (დიდი ქალაქებში) თვითონ რესპუბლიკის პრეზიდენტისაგანაა. რასაკვირველია, როდესაც მერი მთავრობისაგან იქნება დანიშნული, მაშინ ის, სალა-უნებურად, ყოველ იმის განკარგულებას ასრულებს, ყოველთვის ისე მოიქცევა, როგორც მმართველობას ესაიამოვნება, ევდება, რომ, ამორჩევის დროს, ისეთი კნლიდატები ააჩიოს ხალხმა, რომელსაც მმართველობის მხარე უჭირავს (ოფიციალური კანდიდატურა),— ერთი სიტყვით, ის იქნება მმართველობის ყურ-მოჭრილი ყმა.

ამ კანონის მიღებით საფრანგეთის ხალხს ერთი უმთავრესთაგანი უფლება წაერთმევა და ეხლანდელი მმართველობა კიდევ უფრო მძიმედ დააწევა იმას კსერზე, რადგან, ოფიციალური დეპუტატებისაგან შემდგარ ნაციონალურ კრებაში, ყველა თავის განკარგულებას და განზრახვას შეასრულებს.

ამიტომაც ისე ეწინააღმდეგება ამ კანონის მიღებას მთელი საფრანგეთის რესპუბლიკური პარტია, როგორც ნაციონალურ კრებაში, აგრეთვე ჟურნალისტიკაში.

ამ მერების დანიშნის თაობაზე შეტანილმა კანონმა კინაღამ ახლანდელი მმართველობა თან არ უგადიტანა.

ბაიხსნა თუ არა ნაციონალური კრების სხდომები წასულ ხუთშაბათს, მმართველობამ წინადადება შეიტანა, რომ ამ საგანზე ეხლაცე მოილაპარაკოს კრებამაო. რესპუბლიკელი პარტია და ზოგიერთი ლეგიტიმისტები, ამის წინააღმდეგ, თხოულობდნენ, რომ ამ კანონზედაც მაშინ ყოფილიყო მოლაპარაკება, როდესაც საზოგადოთ კონსტი-

ტუციურ კანონებზე შეიქნებოდა სჯა. როდესაც ამაზე კენჭის ყრა მოხდა, ამორჩეული რომ უმრავლესობა (42 ხმის) მარცხენა მხარეს დარჩა (მმართველობის-მოწინააღმდეგე რესპუბლიკელებს).

პარლამენტალური ჩვეულება თხოულობს, რომ, როდესაც, რომელსამე საგანზე მოლაპარაკების დროს, მმართველობის წინააღმდეგი პარტია იმარჯვებს, სამინისტრო უთუოთ უნდა დაეთხოვოს სამსახურს და მმართველობის პირველმა პირმა ახალი სამინისტრო უნდა ამოიჩიოს იმ პარტიისაგან, რომელთაც გაიმარჯვეს.

ბოჰლის სამინისტრომაც ვითომ მოინდომა ამ გონიერი ჩვეულების დაცვა და ხუთშაბათ საღამოსვე თავის ახსნაგებით დათხოვების სურვილი განაცხადა რესპუბლიკის პრეზიდენტთან. მაგრამ მაკ-მაჰონმა გამოუცხადა სამინისტროს, რომ, რადგან კენჭის ყრა საიდუმლო იყო და არ ვიცო, რომელ პარტიამ გაიმარჯვაო, ამის გამო ხელმეორეთ დაუფარავი კენჭის ყრა უნდა მოხდეს და მანამ თქვენი დათხოვნა არ შეიძლებაო.

მეორე კენჭის ყრა მართლა მოხდა ამ ორშაბათს და ჰოი, საკვირველება! მხლა სამინისტროს სასარგებლოდ ოცდა ცხრამეტი ხმა მომეტებული გამოჩნდა.

აი ნამდვილი პარლამენტური წესები ეხლანდელი საფრანგეთის მმართველობისა და იმის მონარხიული კრებისა! დღეს ერთს სწყევტენ, ხვალ სრულებით იმის წინააღმდეგს. მოდი და ამის შემდეგ ხალხს რაიმე პატივი და რწმუნება ექნეს ამგვარი თავის გამგებლებისა!

ბუშინ წინ ლუი-ბლანმა, პრისტოჰლმა და ზოგიერთ სხვა რესპუბლიკელ დეპუტატებმა მშვენიერი სიტყვები წარმოთქვეს ნაციონალური კრების სხდომაზე მერების შესახების კანონის წინააღმდეგ და სხვა და სხვა მხრით დაამტკიცეს, თუ რამდენი ენების მოტანა შეუძლია ამ კანონის მიღებას ხალხისათვის, თუ რა უზრო და რეტროგრადულია ის და რა განზრახვით აპირებს მმართველობა ამ კანონის შემოღებას.

მაგრამ, როგორც დღევანდელი „რაპპელი“ ამბობს, ამგვარი მჭევრმეტყველური აზრები, ამისთანა ლოლიკური სიტყვები და დამტკიცებები ეხლანდელი მმართველობის წარმომადგენლებისა და ნაციონალური კრების გაყინულ ტენის ვერ აღძრავს და ვერ გამოუცვლის ადამის-წლის გაცვავებულ აზრებს!

დღეს-ხვალ ეს მძიმე საქმე გადაწყდება და შემდეგ წერილში, იმედი მაქვს, ეს გადაწყვეტილება გაცნობოთ.

ს. მესხი.

ნარკვი

— ჩინეთის მმართველობას ას ორმოცი ყმაწვილი გაუგზავნია ამერიკაში განათლების მისაღებად.

— მარტო ლონდონი, ერთად ერთი ქალაქი, პოლიციამდე ხარჯავს ექვს მილიონ მანეთს ე. ი. მთელი ძავეასისი შემოსავალზედ მეტს.

— საკვირველს ავთმყოფს აქიმობს ეხლა თურმე ერთი პარიჟელი ექიმი. პაციენტი 18 წლის ქალია, რომელიც დღე ვერაფერს ხედავს, მაგრამ დამე კი მშვენიერად იხედება თურმე. ამ ქალს გვარიან კარგ ბნელში შეუძლია თავისუფლად წერა-კითხვა და დღე კი, თუ სქელი ლეჩაქი არ აიფარა თავპირზე, იმ წამს თვალები და თავი ასტყეუდება.

